

Oändlig nåd

Biskop Sören Dalevi

Detta häfte bygger på ett tal som biskop Sören Dalevi höll den 14 januari 2025. Talet sändes från Säffle kyrka och var riktat till medarbetare och förtroendevalda i Svenska kyrkan i Karlstads stift.

Fler texter och filmer av biskop Sören Dalevi, bland annat en inspelad variant av detta tal, hittar du på:
www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift

Utgiven 2025, första tryckningen. Tryckt på: JustNu, Karlstad
© Sören Dalevi

Illustration: Marcus-Gunnar Pettersson, ur Barnens Bästa Bibel (Speja förlag)

Andakt

”Då sade Josef till bröderna: »Kom fram hit.« De gick fram till honom, och Josef sade: »Jag är Josef, er bror, som ni sålde till Egypten. Men var inte bedrövade för att ni sålde mig hit och förebrå er ingenting. Det var för att rädda liv som Gud skickade mig hit före er. I två år har det nu varit hungersnöd i landet, och det kommer fem år till då man varken skall plöja eller skörda. Gud skickade mig före er för att trygga er fortlevnad på jorden och för att bevara er vid liv och rädda många. Det är alltså inte ni som har skickat mig hit, utan Gud, och han har gjort mig till faraos främste rådgivare, till ledare för hans förvaltning och styresman över hela Egypten.»

(Första Moseboken 45: 4–8)

Josefberättelsen är förmodligen en av Första Mosebokens mest underkattade texter. Den har sisådär 3 000 år på nacken, och kretsar kring eviga frågor som förlåtelse och frälsning, men den handlar också om att lära av och gottgöra sina misstag.

Framförallt handlar den om att man kan ta ifrån en människa mycket, men att man inte kan ta ifrån henne möjligheten att tolka sitt eget liv. Josef är ett utmärkt exempel på just det: i början av berättelsen slängs han i en grop av sina bröder, senare blir han såld som slav till Egypten av dem, och när han många år senare träffar dom – som han gör i just den här texten – så tar han INTE chansen att hämnas på dom. Tvärtom tolkar han det som att Gud ”sände mig före er”, som det står i texten. Snacka om att tolka ett händelseskeende överpositivt; ”Gud sände mig före er”. Lite senare i berättelsen konstaterar han: ”Ni ville mig illa, men Gud har vänt det till något gott”.

En text om förlåtelse och frälsning, men kanske framförallt: avsaknad av hämnd.

Dessutom förstår vi i Josefberättelsen att Gud alltid är med Josef – alltid är med oss – oavsett vilka hemskheter som händer oss i livet, oavsett vad andra människor utsätter oss för. Att Gud finns med oss på vägen och stödjer oss, även om Gud vid tillfället kan kännas hur frånvarande som helst. Gud är där.

Här är Josef ett utmärkt exempel. För hur närvarande kändes Gud när Josef slängdes i brunnen? När Josef sitter längst ned i brunnen och huttrar, ensam? Hur närvarande kändes Gud när Josef sedan säljs som slav till Egypten? Förmodligen kände Josef inte speciellt mycket gudomlig närvaro alls, om vi ska vara ärliga. Förmodligen kändes Gud ganska så frånvarande. Josef har all anledning i världen att vara bitter på livet. Men när Josef tittar tillbaka på sitt liv så ser han gudsspåren. Gud har varit med under hela resan, även om det inte känns så. ”Gud sände mig före er”.

”Ni ville mig ont men Gud har vänt det till något gott”. (1 Mos 50:20)

Men det är ingen naiv förlåtelse det handlar om i Josefsberättelsen, ingen billig nåd. I kapitlet innan den här texten har Josef utsatt sina bröder för ett test, kopplat till lillebror Benjamin, om ni minns den berättelsen. Och bröderna klarade testet, de hade lärt av sitt dåliga beteende. De hade bättrat sig.

Vad Josefsberättelsen lär oss är att i den djupaste gudsuppenbarelsen

Illustration: Marcus-Gunnar Pettersson, ur Barnens Bästa Bibel (Speja förlag)

så finns det alltid ett lidande: Israels trälbundna folk i Egypten, Jesu dödsskri på korset... och den utsatte Josef i brunnen. Gud har inte lovat att livet ska vara enkelt. Men han har lovat att alltid vara med oss. För att säga det med den tyske teologen Jürgen Moltmann: "[Detta är] ... den treenige Gudens hemlighet: Gud lider med oss – Gud lider på grund av oss – Gud lider för oss." (ur *Treenigheten och Guds rike*, Verbum, 1991)

Så visar Josefsberättelsen ytterst på den Guds närvaro, den nåd, omsorg och barmhärtighet, som är med oss hela livet även om vi inte ser den. En Gud som vill oss väl och som är med oss, även när livet skaver och gör ont.

En Gud som visar oändlig nåd.

Vi ber:

Gud

Vi ber för Karlstads stift,
för människorna vi är satta att tjäna.

Hjälp oss att förlåta varandra,
att liksom Josef se på varandra i nådens och förlåtelsens ljus.

Ja, Gud, hjälp oss att vara en kyrka som står för nåd, kärlek och barmhärtighet.

Amen.

Linjetal 2025

För fjärde året i rad håller jag nu ett linjetal. Det började som en idé under pandemin; som ett behov av att kunna mötas även om man inte kunde ses fysiskt. Men eftersom pandemin gjorde det möjligt att ses digitalt på ett enkelt sätt beslöt vi oss för att fortsätta efter pandemin. Man skulle kunna säga att mina linjetal är ett sätt att försöka skapa en kultur. För en kultur skapas ju som bekant via upprepning och repetition. Och vi är alla en del av den kyrkliga kulturen.

Så frågan är: Vilken kultur vill du ha i kyrkan, och hur bidrar du till att skapa den kulturen?

För vi lever i en tid som är i desperat behov av det hopp och den mening som kristen tro kan ge. Som är i behov av en kristen kultur där nåd, försoning och frälsning står i centrum – en kultur där vi inte hela tiden måste driva oss själva, utan en kultur där vi tolkar varandra vänligt, utifrån nådens och förlåtelsens perspektiv. Med andra ord: en kultur där vi tar till oss just den ödmjukhet som Josefsberättelsen vill förmedla.

Låt mig få ta ett sant exempel på det här temat:

En diakon i Torsby berättade för mig om hur ett av de ensamkommande flyktingbarnen från Afghanistan hade blivit kallat till Migrationsverket för att svara på frågor om kristen tro.

”Vad är kristen tro för dig?”

Och då hade pojken svarat migrationsverkets ämbetsman med att berättat om hur han hade gått i mässan uppe i Fryksände kyrka. När han skulle ta nattvard råkade han hamna i samma nattvardskö som Svennis, fotbollstränaren. Men när de kom fram visade Svennis att pojken kunde gå före honom i kön.

Och den ensamkommande flyktingpojken sa till Migrationsverkets tjänsteman: ”Det är det som är kristen tro för mig. Svennis är en stor man, men han lät mig gå före ändå. Och det är själva poängen med kristendomen.”

Med andra ord: en kultur där vi inte hela tiden måste driva oss själva, en kultur där vi visar varandra vänlighet, utifrån nådens och förlåtelsens perspektiv. En kultur där vi tar till oss just det budskap som Josefsberättelsen vill förmedla

Se där en undervisning som gav Migrationsverkets tjänsteman något att tänka på.

Jag tänkte fortsätta mitt tal med två andra sanna berättelser som jag tycker sammanfattar den tid vi lever i som kyrka, men som också visar på utmaningar vi står inför. Det är två berättelser som båda är hämtade från den tid då jag jobbade som kaplan och lärare på Geijerskolan.

”Jag är inte religiös”

För jag jobbade ju under ett antal år på Geijerskolan, folkhögskolan i Ransäter, och där undervisade jag bland annat i religionskunskap på allmänlinjen. Det var en brokig skara människor, i olika åldrar och med olika nationaliteter, som varje år läste upp sina gymnasiebetyg. Och jag brukade ha prov, ett på varje världsreligion. Eftersom många av dem hade fallerat i det svenska skolsystemet – det var ju ofta därför de läste om på en folkhögskola – försökte jag alltid ha en första fråga på provet som skulle vara så enkel som möjligt, så att jag visste att alla skulle klara den. När vi hade judendom brukade första frågan handla om att beskriva någon judisk symbol, något alla kunde eftersom vi hade en Menorah, en sjuarmad judisk ljusstake, stående på skolan. Och när vi hade kristendom var första frågan ”varför firar de kristna jul?”, en barnsligt enkel fråga som alla kunde.

Men så ett år fick jag svaret ”för att det är Kalle Ankas födelsedag”. Eftersom satir och ironi var vanligt i klassen, tog jag för givet att det var ett försök till ett dåligt skämt. Så jag tog in eleven, en 20-årig etnisk svensk från Stockholm, på ett samtal. ”Du vet”, sa jag, ”det är inte så kul med ett sånt här svar givet hur svagt du presterat på de andra proven.”

Då såg jag att han skämdes, men inte av det skäl som jag trodde... det visade sig att han trodde att vi firade jul för att det var Kalle Ankas födelsedag. Året därefter fick jag svaret från en annan elev, också han etnisk svensk, att vi firade jul för att det var Sankt Nikolaus födelsedag. I en bisats la den eleven dessutom till att vi firar nyår eftersom Jesus föddes på nyårsafton.

Som ni förstår: jag fick byta förstafråga på mina kristendomsprov.

Lärdomen är att vi i mötet med barn och unga, men också vuxna

Lärdomen är att vi i mötet med barn och unga, men också vuxna, inte längre kan ta ens det mest basala för givet.

svenskar, inte längre kan ta ens det mest basala för givet. Göran Tunström uttryckte det väl i sin bok *Under tiden* (Bonniers, 1993): "Min son kom hem en dag och frågade vad de fyra evangelierna var för något. Och jag kunde svara honom - han är inte dum - att han tillhörde den första generation på tvåtusen år, som inte fått detta magasin av erfarenheter med sig ut i livet."

Kyrkans basala undervisning om kristen tro måste helt enkelt steppa upp. För om inte vi gör det - vem kommer då att göra det?

Även mitt andra exempel är från Geijerskolan: Ett år hade jag en 40-årig muslimsk kvinna som elev. Hon satt alltid längst fram och var oerhört ambitiös. Redan första dagen, innan jag ens hunnit presentera mig själv, räckte hon upp handen och förkunnade tydligt inför gruppen och mig: "Jag är muslim". Så när det blev dags att undervisa om islam frågade jag henne i förväg: "Kanske skulle du kunna berätta lite om hur det är att gå i en moské?"

"Nej" svarade hon, "det går inte."

Hon hade nämligen aldrig varit i en moské. Hon hade aldrig läst Koranen. Hon kunde, visade det sig, inte ett skvatt om islam. Jag var i jämförelse en expert på islam, och hon frågade mig därför en hel del. Dom fem pelarna, vad är det? Så nej, hon kunde inte berätta om hur det var i en moské. Men hon var muslim.

En vanlig sekulär svensk besöker en gudstjänst cirka 50 gånger under ett liv.

Jag har tänkt på den där eleven ibland, inte minst när jag tänker på hur förtvivlat svårt

svensken har för att uttrycka en kulturell tillhörighet. Vi börjar skruva på oss: "Jag är inte religiös ..."

Inom forskningen börjar man därför mer och mer att tala om "levd religion". Levd religion. Alltså den religion man utför, utan att tänka på det. Forskaren David Thurfjell gjorde till exempel för en tid sedan en uppskattning av hur många gånger en sekulär svensk går i kyrkan under ett liv. Han räknade in begravningar, dop, vigslar, konfirmationer och gudstjänster. Att bara besöka en kyrka och tända ljus räckte inte, inte heller turistbesök. Det visade sig att en vanlig sekulär svensk besöker en gudstjänst cirka 50 gånger under ett liv. Femtio gånger. Tänk efter själv, så kommer du se att det stämmer.

Och hans - och min - fråga blir: är man verkligen så sekulär då? Inte minst med min muslimska elev i salig åminnelse. Vi skulle aldrig säga

så om en person som gått på 50 hockeymatcher under ett liv: "Han brydde sig inte dugg om hockey, han gick bara på 50 matcher. Totalt ointresserad."

Jag har adresserat det här tidigare år i mina linjetal, men jag tror det är värt att upprepa: vi har en lite märklig bild av vad det är att vara religiös, att vara kristen, i Sverige. Den muslimske eleven hade en helt annan inställning. Hon var uppväxt i en muslimsk tradition, och var därför Muslim. Även om hon inte trodde på Gud eller gick i moskén eller kunde speciellt mycket om islam.

Det tål att tänkas på.

Båda de här berättelserna från Geijerskolan berör ju på var sitt sätt bristande kunskaper om sin egen kulturella hemvist. Och pedagogen Jerome Bruner, han brukade, när han teoretiserade kring kunskap, tala om spiralprincipen, eller kunskapsspiralen. För kunskap kunde för Bruner ses som just en spiral. Faktum är att vår skolas upplägg i just låg-, mellan- och högstadium bygger på ett sådant tänkande.

Låt oss ta matematik som exempel. På lågstadiet hade vi $1+2=3$. På mellanstadiet hade vi "En glass kostar 17,90 kronor, hur mycket kostar tre glassar?", på högstadiet hade vi $x+13+2x-5=20$ medan vi på gymnasiet hade $x^2-6x=0$.

Det går ju inte att ändra på ordningen här, så att vi på lågstadiet sysslar med $x^2-6x=0$, det blir gallimatias. Kunskap byggs på så sätt enligt Bruner upp i en spiral, där vi steg för steg lär oss hur saker och ting hänger ihop.

Vad som hände i den svenska skolan för ett antal år sedan var ju att spiralen hade brutits i flera ämnen. Folk kom upp på högstadiet men hade bara med sig lågstadiets kunskaper. Det skapade kaos, för det medförde att eleverna tappade geisten totalt; som att ställas inför $x^2-6x=0$ när det enda man kan är $1+2=3$.

"Vadå x^2 ?"

Låt mig få ta ett exempel på detta från vår egen värld: för några månader sedan hade jag en veckomässa i domkyrkan. Och efteråt kom en man fram till mig och sa:

"Jag förstår inte riktigt, vi följer ju det här pappret" - han höll fram en agenda - "men var finns sångerna?"

Jag svarade: "sångerna finns i den där boken som du håller i handen."

”Aha, men hur vet jag vilka av dem jag ska sjunga?” ”Det ser du på psalmtavlan där framme, där står numren.” ”Aha!”

Det är där vi är. ”Varför firar vi jul? Det är Kalle Ankas födelsedag.”

Och det är det här svåra kunskapsläget vi står i som kyrka idag, och jag tänker att det därför är dags att damma av kunskapsspiralen, just givet det läget. Felet vi då ibland gör som kyrka är att vi antingen lägger oss

Vi måste kunna kommunicera både enkelt och avancerat. Både brett och smalt.

här uppe i kunskapsspiralen, eftersom vi själva tycker så mycket om $x^2-6x=0$. Ett annat vanligt fel är att vi försöker kommunicera med alla samtidigt. Vi lägger oss så att säga i mitten av kunskapsspiralen. Problemet då blir att de som kan lite och är långt ner i spiralen inte hänger med alls, men också att de

som är motiverade, som är intresserade, också tappar geisten. Det gör att vi som kyrka i vår undervisning, i våra gudstjänster och i vår kommunikation måste göra flera saker samtidigt: vi måste kunna kommunicera både enkelt OCH avancerat. Både brett OCH smalt. Både $1+2=3$ OCH $x^2-6x=0$. För som alla som sysslat med undervisning kan konstatera: vi blir som mest triggade, som mest stimulerade, om vi utmanas i kunskapsspiralen. Det här är inte enkelt. Det är en utmaning, men en utmaning som vi som kyrka måste ta givet kunskapsläget. Och det här gäller för alla våra områden; i musiken, i gudstjänsten, i diakonin, i undervisningen... och därför måste vi vid varje tillfälle fråga oss: de vi möter idag, vart är huvuddelen av dem nästan på kunskapsspiralen? Går de i kyrkan varje vecka? Eller är det första gången på länge? Så vi inte bjuder dem $x^2-6x=0$ när det är $1+2=3$ de kan förstå... *

Årets trend: Jesus

Vi har ju i Karlstads stift länge anat att något nytt är på gång. Jag har själv märkt det när jag mött stora grupper av gymnasieungdomar och talat om kristen tro, men nu ser vi det även i vår konfirmandstatistik och i det rekordstora antalet unga ledare. För att citera ur Ungdomsbarometern, som släpptes förra månaden:

”Hur kommer det sig att flera unga säger att Jesus kommer bli nästa års stora trend? Ungas intresse för religion har bubblat ett tag och 2025 verkar vara året då fler hittar till tron på högre makter, enligt unga själva.

(...)

I år ser vi en förskjutning mot en mer andlig dimension, där sökandet efter djupare mening handlar om gemenskap, tro och att bygga ett sammanhang utanför digitala plattformar. Motivationen bakom trenden beskrivs som ett sätt att skapa mening i vardagen, men också som ett forum för att hitta stöd i många av livets lite svårare frågor.”

Och när rapporten presenterades skrev Ungdomsbarometern så här:

”En annan av årets trender är ungas återvändande till religion och andlighet. Undersökningen visar att 1 av 10 unga identifierar sig som religiösa, och fler söker en djupare mening genom tro och gemenskap. Trenden går (...) till en mer andlig dimension där tron blir en källa till stöd och samhörighet.

– Vi ser att det finns flera exempel på där unga söker sammanhang utanför den digitala världen. Det kan vara att de söker en djupare mening genom tro och gemenskap (...), säger Johanna Göransson, livsstils- och konsumtionsexpert på Ungdomsbarometern.”

Söndagsskolan som framgångsrecept

Ett utmärkt exempel på hur man jobbade med kunskapsspiralen i en tidigare generation var söndagsskolan. Och missförstå mig rätt nu: jag tror inte att vi ska tillbaka till söndagsskolan. Det tror jag verkligen inte. Men jag tror att det finns saker som vi som kyrka idag kan lära av söndagsskolan, det är därför jag nu tar upp det.

Jag gick själv i söndagsskolan när jag var liten, och min mamma och pappa gick i söndagsskolan när de var små. Och jag tror att även mina mor- och farföräldrar gjorde det. Jag vet i vilket fall att min mormor var söndagsskollärare. Söndagsskolan var ett sätt att på djupet påverka det svenska samhället var gällde tro och värderingar. 1951 gick i runda slängar 500 000 barn i söndagsskolan, med 38 000 ideella ledare. Och söndagsskolan lyckades samla så många tack vare att den såg till de reella behov som människor hade.

Organisationsforskaren Clayton Christensen, han som jag citerade förra året – exemplet Honda om ni minns – han har påpekat ett stort misstag som många organisationer gör: Christensen menar att organisationer alltför ofta fokuserar på det de själva vill att deras medlemmar ska ta del av, snarare än att se till vad medlemmarna faktiskt har behov av. Organisationer saknar helt enkelt empati ibland, de tänker bara på sig själva och inte på sina avnämare, menar Christensen (*How will you measure your life?*, HarperCollins, 2012).

0 1e119 9=x :.VAS*

Men söndagsskolan är ett utmärkt exempel på när kyrkorna i Sverige faktiskt såg till de behov folk verkligen hade.

Söndagsskolan var nämligen en möjlighet för trötta småbarnsföräldrar att lämna ifrån sig sina barn under några timmar på söndagen, och dessutom ge barnen ett meningsfullt innehåll. Det var en win-win. Vi ska inte inbilla oss att det enbart var en massa fromma föräldrar som i hundratusental lämnade ifrån sig sina barn på söndagsmorgnarna, nej, det var också en möjlighet att få några timmars egentid för föräldrarna. Söndagsskolan såg helt enkelt till de behov människor hade, skulle

Vilka behov finns i Sverige idag? Vilka behov finns i vårt pastorat, i vår församling?

Christensen säga, därav söndagsskolans framgång. Samtidigt hjälpte söndagsskolan att uppfostra ett helt samhälle i kristna värderingar, och det var också viktigt för föräldrarna. Men söndagsskolan gav också kunskap. Söndagsskolan såg till att väldigt många svenskar faktiskt fick med sig grundläggande kristen tro, att de började klättra på

kunskapsspiralen. Ledde till att svenskarna som folk hade extremt goda kunskaper om den kristna berättelsen och om kristen tro.

Lärdom: Vi måste våga se till de behov människor verkligen har. Inte de behov vi vill eller inbillar oss att de har, utan de behov de verkligen har.

Förmodligen var det så man tänkte när man 1851 lanserade söndagsskolan i Sverige.

Vilka behov finns i Sverige idag? Vilka behov finns i vårt pastorat, i vår församling? Som det verkar så kommer de år som nu kommer att bjuda på unika möjligheter att som kyrka vara relevanta i mötet med allt fler människor. Måtte vi ta den möjligheten. En sak är säker: söndagsskolan var på sin tid ett briljant sätt att möta sin tids behov.

Jona

Av alla berättelser i Bibeln finns det en bibelberättelse som de första kristna avbildade mer än andra; vi har faktiskt fler än 100 bevarade avbildningar från de första århundradena av denna bibelbok. Vad var det för en berättelse i Bibeln som de första kristna avbildade mer än alla andra? Jo, det var Jona bok i Gamla testamentet. Ni vet, profeten Jona som Gud kallade att predika för staden Nineve, men som inte ville dit utan tog ett skepp i motsatt riktning, blev uppäten av en fisk och senare

uppspottad för att till slut tvingas profetera till Nineve. Jag och Marcus-Gunnar Pettersson håller för övrigt just på att göra en barnbok om Jona, och den kommer i vår.

Anledningen till att vi valde Jona är att det är en bok med ett budskap om försoning, nåd och förlåtelse in i en tid som just saknar försoning, nåd och förlåtelse. För det är ju just förlåtelsen som profeten Jona har svårt med. Jona bok är nämligen en text om Guds välvilja, om Guds förlåtelse oavsett vad. En bok om att Gud vill oss väl. Det som gör boken så intressant är att den som sagt handlar om Nineve, det vill säga assyrierna. Och assyrierna var avskydda i Israel, de hade gjort sig skyldiga till fruktansvärda krigsbrott. Tänk IS, tänk Hamas, tänk de värsta ryska överträdelserna

Boken handlar om teman som synd och förlåtelse, om lydnad och olydnad, om vi och dom, om ondska och dess konsekvenser.

i Ukraina. De 2 700 år gamla relieferna som än idag finns bevarade i kung Sancheribs palats i Nineve visar på hur bland andra judiska fångar halshuggs, stående på knä, precis så som IS gjorde när de var igång.

Och det är på grund av assyriernas ondska som profeten Jona flyr och inte vill till Nineve, eftersom han inte vill dit, och eftersom han absolut inte vill att de ska få förlåtelse. Boken handlar om teman som synd och förlåtelse, om lydnad och olydnad, om vi och dom, om ondska och dess konsekvenser. Om vikten av att ångra sig, men också förlåta. Jonas ord i bokens sista kapitel summerar bokens sensmoral:

”Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och rik på kärlek.”

(Jona 4:2).

Se där ett budskap rakt in i vår oförsonliga tid: ”du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och rik på kärlek”. Ett budskap inte bara in i de allra första kristnas tid, utan ett budskap även in i vår tid.

”Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och rik på kärlek.”

”Det oglada 20-talet”

På 1920-talet talade man om ”Det glada 20-talet”. 2019 kom en vän och sa: ”Sören, nu närmar sig det glada 20-talet.” För så mycket talade för

Illustration: Marcus-Gunnar Pettersson,
ur kommande Barnens Bästa Bibel: Jona (Speja förlag)

att 2020-talet skulle bli ett bra och ljus årtionde, att 2020-talet skulle bli det glada 20-talet. Så mycket pekade i den riktningen. Jag vet inte om ni läst Hans Rosling, Factfulness. Men 2020-talet blev – och är – ingalunda något glatt 20-tal, trots att många av de positiva tendenser som Hans Rosling pekade på faktiskt har fortsatt. 2020-talet blev ändå inget glatt 20-tal. Först kom pandemin precis i början av år 2020, och lagom till att pandemin gick över blev det Ukraina-krig 2022, samtidigt blev extremrörelser och demokratins tillbakagång alltmer tydlig. På det kom rapporter om skjutningar var och varannan dag i Stockholm, Göteborg och till och med i Karlstad, och den 7 oktober 2023 kom pogromen mot judar i närområdet till Gaza med påföljande krig, på det en utveckling i Sverige där 14-16 åringar agerar lejda mördare – där Danmarks justitieminister kände sig nödd att fråga: ”Vad är det egentligen som händer på andra sidan vattnet?”, och som ledde till att vi fick in ett nytt ord i det svenska språket, ett ord vi aldrig trodde att vi som svenskar skulle behöva ta i vår mun: ”barntorped”. Och på allt det ett klimat som börjat löpa amok. Allt det här har skapat en utbredd känsla av uppgivenhet, att det demokratiska samhället inte förmår att leverera trygghet, att mycket i såväl den nära som den fjärran världen går åt det sämre. Och nu om en knapp vecka tillträder Donald Trump som president i USA ... Gud bevar oss.

Behovet av kyrkan och kyrkans budskap om hopp, nåd och framtid är större än på mycket länge.

Vi lever helt enkelt i en tid som tappat tron på sig själv. ”Det oglada 2020-talet” gör helt enkelt att behovet av kyrkan och kyrkans budskap om hopp, nåd och framtid är större än på mycket länge.

Ingen tro är för liten för Gud

Detta gör att vi som kyrka måste reflektera över vår teologi och vårt budskap. Vad är evangeliet i vår tid? Vi har ibland i Svenska kyrkan en tendens att sluta oss inåt; att syssla med oss själva, vår egen organisation, våra egna säregna ritualer och våra egna säregna småbråk där vi inte alltid är speciellt snälla mot varandra. ”Inkröktheten i oss själva” som Luther brukade tala om.

Jag tänker att två paroller från vårt vänstift i Hamar i Norge passar in som hand i handske i mötet med människor i vårt stift: dels ”Ingen

tro är för liten för Gud!", som biskop Rosemarie Köhn, biskop i Hamar under åren 1993-2006, brukade säga, och "Gud gör inte skillnad på människor" (Romarbrevet 2:11) som den nuvarande biskopen, Ole Kristian Bonden ofta brukar betona. Dessa två paroller är klockrena för "Det oglada 2020-talet". En öppen och glad kyrka som bejakar och uppmuntrar människors tro. "Ingen tro är för liten för Gud!" och "Gör inte skillnad på människor". Ja, Ole Kristian Bonden föreslog för några veckor sedan, i sitt nyårstal, att orden "Gör inte skillnad på människor" nog borde ristas in över alla kyrkdörrar i Hamar stift. En inte helt dum idé, faktiskt, givet hur vår kyrka ibland agerat under historien. För att säga det med Ole Kristian Bonden: vår främsta uppgift är att vara "en folkkyrka som förkunnar nåd, hopp och frihet."

För vår tid är en tid som behöver nåd, hopp och frihet.

Just det som kristen tro primärt råkar handla om.

Oändlig nåd.

Amen.

Frågor att fundera på och diskutera tillsammans med andra

- I linjetalet omnämner biskop Sören begreppet "kultur" och att en kultur skapas via upprepning och repetition. Kan du se en särskild kultur i dina sammanhang? Hur kan vi bidra till den kultur som vi själva vill ha i kyrkan?
- Det ensamkommande flyktingbarnet från Afghanistan berättade om en upplevelse som beskrev vad kristen tro är för honom. Vilka ord eller vilken berättelse skulle du använda för att uttrycka vad kristen tro är?
- Begreppet "levd religion" omnämns, den religion man utför utan att tänka på det. Fundera över/samtala om, exempel på levd religion med kristna förtecken.
- En utmaning är de generellt minskande kunskaperna om kristendom bland människor. Fundera över hur vi, utifrån våra olika roller, kan öka kunskapsnivån om kristendom hos dem vi möter i våra sammanhang.
- Söndagsskolan ges som exempel på framgångskoncept där kyrkan svarade upp mot människors behov. Vilka behov kan vi identifiera hos människor idag? Hur kan vi hjälpa till att fylla de behoven?
- Samtala/reflektera kring kyrkans roll under "det oglada 20-talet". På vilka sätt kan kyrkan förmedla budskapet om oändlig nåd? På vilka sätt kan vi bejaka och uppmuntra människors tro?

**Svenska
kyrkan**

Karlstads stift